

DŽ. P. O'KONEL

HOTEL
PORTOFINO

Preveo
Marko Mladenović

■ Laguna ■

Naslov originala

JP O'Connell

HOTEL PORTOFINO

Copyright © JP O'Connell 2021

Published by arrangement with Simon & Schuster UK Ltd

1st Floor, 222 Gray's Inn Road, London, WC1X 8HB

A CBS Company

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage and retrieval system without permission in writing from the Publisher

Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

HOTEL
PORTOFINO

1.

Baš mi prija, razmišljala je Bela, *da spremam sobe za nove goste*. Posle kraće rasprave sa Sesilom odlučila je da Dramond-Vordove smesti u apartman „Epsom“. Ne samo da ima pogled na more već je i svetao i prozračan, s krevetima od punog mahagonija i onakvim prefinjenim cvetnim tapetama što ne opterećuju pogled.

Previše šara uvek je greška. Neko bi mogao doći u iskušenje da zastane i zagleda se; da pokuša da odgonetne igru linija i oblika. Ali ponekad – u životu kao i u dekoraciji – šare* je bolje ne primećivati.

U svakom slučaju, Bela nema vremena da zastane. Ima previše posla.

Ona prođe kroz sobu donde gde su se Frančesko i Bili mučili da prevrnu dušek.

„Snažan si momak“, reče ona Biliju, koji je dahtao zajapuren u licu. „Probajte još jednom.“

„Ali mnogo je težak, gospođo Ejnsvort!“

„Od konjske je dlake“, objasni Bela. „Zbog toga je tako udobno spavati na njemu.“

* Engl.: igra reči: *pattern* – šara; ali i obrazac. (Prim. prev.)

„Unutra ima i metala. Osećam ga.“

„To su opruge, Bili.“

Dok je Bili vrteo glavom u neverici, žurno uđe Paola s naslaganom gomilom čiste, sveže opeglane posteljine. Posteljina je stigla iz Londona – ni manje ni više nego iz prodavnice nameštaja *Hils* u Totenhem kort roudou! Istina, britanska radnja u Bordigeri prodavala je krevetninu zajedno s prepoznatljivim proizvodima kao što su džin *Gordons* i keks *Hantli i Palmer*. Mnoge porodice koje žive u inostranstvu rado su kupovale tamo.

Ali za hotel *Portofino* poslužiće samo ono najbolje.

A to je značilo mekani pamuk prošiven debelim koncem. Posteljina što puca kada je svlačiš s konopca za veš.

Dušek je okrenut kako treba, i Bili šmugnu da pomogne svojoj majci u kuhinji. Paola je prionula da namešta krevet, a Frančesko je premestio na pomoćni stočić vazu s ljubičastim perunikama što su se presijavale na svetlosti.

Bela je volela da sama oprema kupatila. U hotelu *Portofino* bolji apartmani imali su sopstvena kupatila. Ona i Sesil uložili su u najnoviju tehnologiju za vruću vodu. U današnje vreme ljudi očekuju da se mogu okupati – bez maltretiranja sa slugama koje stoje u blizini i ubacuju cepanice u peć. A i neki stari sistemi uistinu su opasni. Svi znaju za grejalicu za vodu koja je eksplodirala u zamku Braun. Neki nesrećni engleski turista isključio ju je u pogrešnom trenutku i – eto! – i posle tri meseca još renoviraju mesto.

Tiho idući po uglaćanim mozaik pločicama, Bela stavi čist beli peškir pored umivaonika i mirišljivu sveću na usku policu kraj divovske kade s nogarima. Prethodni zakupci apartmana, u aprilu – stariji par, grozni sitničavci iz Gildforda – žalili su se na neki miris. Bela nije mogla da otkrije ništa što nije u redu. Ali kada su Dramond-Vordove u pitanju, ništa neće prepustiti slučajju.

Dok je Bela izronila iz kupatila, Paola je sredila krevet i stajala je pored njega, čekajući Belinu presudu. Paola je bila

ratna udovica iz sela. Imala je krupne, tamne oči i kovrdžavu, crnu kosu – vezanu u rep tako da joj blistavo pada niz vrat. Privlačna koliko i pouzdana. Ali Bela je u poslednje vreme uočila promenu. Novu budnost pomešanu s nečim iskonskim i izazovnim. Bilo je teško odrediti šta je to, ali da je Paola bila muškarac, Bela bi rekla da se šepuri.

Posteljiniu je trebalo samo malčice doterati. Odmakavši se, Bela klimnu glavom odobravajući sluškinjin rad.

„*Eccellènte*“, * reče ona s osmehom. Nasmeši se i Paola, izbegavajući gazdaričin prodoran netremični pogled.

Zašto brinem?, zapita se Bela. *Zašto ne mogu da se opustim?*

Njena razborita strana znala je da je odgovor očigledan. Štošta je na kocki ovog leta. Ne samo ugled hotela već i Lucijanova budućnost i – priznaje da je to uznemirava, ali nema drugog izbora – njen brak sa Sesiom. Katkad ima utisak da on visi o najtanjem koncu. Makar s osobljem ima sreće.

Njihova kuvarica Beti i njen sin Bili bili su s njima u Londonu i pre toga u Jorkširu. Bili su kao rod i Bela im je bezuslovno verovala mada sam bog zna da su još pokušavali da se snađu u tom novom, stranom svetu. Gajila je velike nade za Konstans – Lotinu novu dadilju koju je preporučila Beti.

Za razliku od njih, Paola je ostajala nepoznanica. Posle sat vremena u njenom društvu Bela bi se zapitala razume li uopšte Italijane. A gorela je od želje da ih razume.

Bela je od mladosti bila opsednuta Italijom. U internatu je oko kreveta kačila reprodukcije čuvenih italijanskih slika i besnela u sebi kada su časne sestre koje su upravljale školom zatražile od nje da skine Botičelijevo „Rođenje Venere“ zbog njegove skarednosti. Za Belu je Italija predstavljala istinu, lepotu i dobrotu. Bila je svetionik visoko na rtu, širila zrake čiste mediteranske svetlosti koji su poput žileta prosecali tminu vlažnog Londona punog smoga.

* Ital.: sjajno, izvrsno. (Prim. prev.)

I Sesil je voleo Italiju. Barem je tako govorio. Ali Bela se setila da medeni mesec provedu u Portofinu.

Sada je uzdahnula na uspomenu na te bezbrižne dane. Čudno joj je kada pomisli da je ćerka koju su začeli na tom odmoru sada udovica, a da im je sin ranjeni veteran najgoreg rata svih vremena. Još je čudnije što je sada 1926. i da ona ima već četrdeset osam godina.

Godine su prošle kao senka.

Razume se, bio je tu još jedan gubitak. Ali potiskivala ga je što dublje može. Kada bi mu dozvolila da se ustali, ne bi razmišljala ni o čemu drugom.

Zapravo se mučila s činjenicom – i to je zaista bila činjenica – da su ona i Sesil nekada bili mladi i zaljubljeni; da su provodili blage noći pune nagovaranja zureći u svetlucavu vodu, i potom se golišavi kupali u zalivu Parađi dok je sunce izlazilo nad planinama.

U tom prvom odlasku u Portofino bilo je dubokih poljubaca u tišini sporednih uličica obasjanih mesečinom i mnogo novih ukusa i nadražaja – slana, žilava pršuta i smokve toliko sveže da bi joj se rasprsnule na jeziku.

Dok je Sesil igrao tenis u hotelu, Bela bi se uspinjala prastarim stazama za mazge do brdskih farmi i maslinjaka. Letimice bi pogledala kroz zaključane kapije u vrtove blistave od cveća i pitala se ko tamo živi – i hoće li to ikada biti ona. Gledala je čipkarice na gradskom trgu, pa ležala na toplim stenama i upijala sunčevu svetlost dok su joj gušteri trčkarali preko golih nogu.

Naravno, bilo je to formalnije vreme – kada je žena bez pratnje izazivala coktanje i dizanje obrva. Ali Bela nije dozvoljavala da je to zaustavi. Zašto bi, pobogu? Ona je bila Nova Žena, nalik onima o kojima je čitala u romanima, i na mahove je sagledavala novu stvarnost.

Jednog dana, privučena njenom prugastom fasadom, popela se do crkve San Martino, visoko iznad luke. Ne računajući

jednu staricu u crnini s heklanim šalom na glavi, bila je jedina osoba tamo. Kada je udahnula tamjan, umočila prste u svetu vodicu i prekrstila se – nije bila katolikinja, ali činilo joj se da tako treba – osećala se kao da glumi i ujedno učestvuje, što je za nju bilo otkrovenje, nešto što može da sačuva u sebi i upotrebi kasnije.

Veliki deo života zavisi od obreda i nastupa, pogotovo sada kada vodi hotel, ispunjavajući dve uloge – upravnice i recepcionerke. Glupo joj je da to čime se bavi zove zanimanjem. Ali ima u tome i nečega religioznog. I ide joj od ruke – zna to. Zbog toga je sećanje na Sesilovu prvobitnu sumnjičavost utoliko bolnije.

„Da otvorimo hotel? U Portofinu?“ Bili su u salonu svoje visoke, uske kuće u Kenzingtonu, Sesil je dopunjavao čašu viskijem. „Zašto bismo, pobogu, to radili?“

Tačno je znao kako da je slomi. Ali ovoga puta nije htela da se pokori.

„Bila bi to pustolovina“, vedro je rekla. „Novi početak. Način da zaboravimo rat i sve one strahote koje je učinio našoj porodici.“

„Težak je i dosadan posao upravljati hotelom. Zamisli kakvim bi sve glupostima morala da se bakaš. Da kupuješ odgovarajuće stolice za terasu. Da organizuješ svakodnevne odlaske u muzeje. Sve je to tako...“

„Buržujski? Malograđanski?“

„Pa da. Da ne pominjem“, Sesilu su se izvijale usne dok je tražio *le mot juste*,* „... prozaično. Što bi bilo u redu, samo što ti, Belice, nikada nisi prozaična. Zato sam se i oženio tobom. Između ostalog, svakako.“ Uzdahnivši, utonuo je u svoju omiljenu fotelju. „Uostalom, danas je konkurencija ogromna. Ukoliko se nadaš da privučesh bolju klasu turista, to jest.“

Nije se moglo poreći da je tako. Svakog novembra vidali su seobu britanske više klase u sunčanja podneblja, gde su

* Fr.: pravu reč. (Prim. prev.)

ostajali dok ne prođe zima. Neki su se kleli u Kan, dok su drugima bili draži venecijanski Lido i zdravstvene dobrobiti Baden-Badena. Bijaric je bio utočište kada bi vrućina na Azurnoj obali postala nepodnošljiva.

Za razliku od toga, Italijanska rivijera bila je relativno neotkrivena. Tamo je bila britanska kolonija – gde je pa *nije* bilo? – a veći hoteli imali su čak i teniske terene i bazene.

Ali Bela se nije nadala da će privući to tržište.

„Na to gledam kao na letnji hotel“, reče ona. „Ne kao na pribežište za društveni talog.“

Sesil se pretvarao da je zapanjen. „De, de! Naopaki snobizam nikada ne priliči čoveku.“

„Nisam naopaki snob, niti bilo kakav drugačiji.“ Bela se trudila da ne odaje glasom koliko je ljuta. „Samo želim da bude po ukusu zanimljivim ljudima. Ljudima s kojima bih zapravo možda želela da razgovaram.“

„Kao što su umetnici.“

„Da.“

„I pisci.“

„Nadam se.“

„Ljudi *radikalnih mišljenja*.“ Sesilov podrugljivi ton bio je lako prepoznatljiv.

„Ne mora značiti.“

„Ljudi koji nisu otmeni kao ja.“

Na to Bela izgubi strpljenje. „Ne budi smešan.“

„Niti siromašni kao ja. Pretpostavljam da će poduhvat finansirati tvoj otac?“

„Sigurno će nam rado pomoći.“

Sesil podsmešljivo diže čašu. „Onda da nazdravimo – njegovom darežljivom veličanstvu!“

Znajući da on njome sakriva nesigurnost, Bela je s godina ma naučila da se ne obazire na Sesilovu zajedljivost. Iscrpljivala ju je. Ali sada se usredsredila na to da ga uključi, podsticala ga

je da obraća pažnju na oglase za nepokretnosti u novinama i časopisima dok je ona pomno ispitivala brošure agenata. Tako će se on osećati kao da ima udela u plan. Osim toga, umeo je da bude iznenađujuće snalažljiv – domišljat, čak – kada bi se nečemu posvetio.

Obala Rivijere nije oskudevala u kućama. Ali ništa što su videli u brošurama nije bilo baš kako treba. Nekretnine su bile ili prevelike ili premale, ili su se nalazile u poznatijim ali preterano razvijenim odmaralištima, kakva su bili Santa Margerita i Rapalo, dok je Bela čeznula za Portofinom, koji je bio prisniji.

Tražili su već nekoliko meseci i bili su na ivici da odustanu, kada je jedne zimske večeri Sesil uzgredno izvukao ispod miške *Tajms* od tog dana i skrenuo Beli pažnju na oglas koji je zaokružio svojim omiljenim mastilom boje burgunca:

Znamenita vila u Portofinu, smeštena na prelepom imanju s prelepim pogledom na more. Blizu grada i plaže. Bila bi izvrstan „pensione“. Samo ozbiljni kupci mogu se raspitati na adresi: Trg Grosvenor 12, Mejfer.*

Tri dana kasnije obreli su se u Italiji, uzbuđeni ali i uplašeni da će posle sveg njihovog truda – putovanje u dolasku bilo je noćna mora zbog morske bolesti i neuspelih presedanja – kuća možda biti razočaranje ili, u najmanju ruku, manje savršena u stvarnosti nego što je izgledala na fotografijama koje im je agentkinja, starija viktorijanka koja je zaudarala na talk, pokazala dok su pili čaj.

Pošljunčani kolski prilaz oivičen palmama vodio je do velike, svetložute vile sa zdepastom kulom nalik seoskoj kući iz petnaestog veka. Neobično toskanskoj, kako je Sesil primetio, ali predivnoj – predivnoj. Olakšanje je preplavilo Belino telo kao opijat. Nikada neće zaboraviti onu značajnu tišinu kada su se teška hrastova vrata širom otvorila, a oni se prvi put našli u hladnjakavom mermernom predvorju.

* Ital.: mali, jeftini hotel. (Prim. prev.)

Vi piacerà, vedrete, tvrdio je agent. Svideće vam se, videćete. I sada su tu!

Iz hodnika Bela začu kako se otvaraju neka vrata i kako se neki muškarac nakašlja. Lucijanov prijatelj Niš – skraćeno od Ejniš. Bio je tu već nekoliko sedmica – blaga, učena duša koja je, bez ikakve sumnje, spasla Lucijanu život posle rata.

Ali dok je Bela silazila niz stepenice, napolje pokulja još neki zvuk – ženski glasovi dignuti u ljutnji ili barem preneraženosti. Alis istrča iz kuhinje, zamalo se ne sudarivši s majkom u podnožju stepenica. Izgledala je uzrujano.

„Beti je“, pojada se ona. „Opet se bezrazložno uznemirila. Hoćeš li mi pomoći da je smirim?“

Dve žene krenuše u kuhinju, gde je obilje bakarnih sudova bleštalo na sunčevoj svetlosti što je dopirala kroz otvorena vrata za dvorište. Belu je mučio miris hleba koji se peče. Tako rasejana, toga jutra smetnula je s uma da išta pojede za doručak.

Rumenog lica nabranog od krivljenja, Beti je stajala pored šporeta. Bela joj pride i obrati joj se: „Šta je bilo, Beti? O čemu je reč?“

„Ništa, gospođo Ejnsvort. Snalazim se.“

„Snalazite se?“

Ne okrećući se, Beti pokaza na goveđi but koji je ležao na stolu iza nje. „Ne liči ni na jedan odrezak mesa kakav sam ranije spremala.“

„Ali govedina je?“ Bela mahnu Alis da dođe. Obe se zagledaše u but.

„Govedina, govedina. *Italijanska* govedina.“

„A nedostaje li šta *italijanskoj* govedini?“

„Nema masti u njoj“, trezveno reče Beti.

Oglasi se Alis: „A to... ne valja?“

Beti se zabalji u Alis kao da je ova luda. „Neću imati moću! Za mesni puding! Ni za krompir! Kad smo već kod krompira, ovakav nikada niste videli.“ Iskopa jedan iz šerpe i pokaza, držeći ga palcem i kažiprstom. „Voštani su i mali i kao meci. Uopšte ne liče na pravi krompir.“

„Sigurno ćete se sjajno snaći“, reče Alis. „Uvek se snađete, Beti.“

„Daću sve od sebe, gospođo Mejs-Smit.“

Alis ode, ostavljajući Belu nasamo s Beti. Ne prvi put, Beli zapade za oko koliko starija žena izgleda opterećeno i spopade je griža savesti. Nagovoriti Beti da se iseli iz Londona i pođe s Ejnsvortovima u Italiju nije bilo lako, naročito zato što se tek nekoliko godina ranije bila doselila iz Jorkšira. Beti ne samo da nikada nije bila u inostranstvu već je i na London još gledala kao na opasno stran.

Ova selidba bila je dosad njen najveći, najsmeliji poduhvat i Bela je zbog toga obasipala Beti pohvalama. Ali ponekad se plašila da njeno bodrenje prerasta u prinudu. A to nije želela. Želela je da uvek bude blaga, posebno prema nekome kao što je Beti.

Poput mnogih ljudi, Beti se još oporavljala od rata. Izgubila je dva sina na Zapadnom frontu. Dva sina! Razume se, još je imala Bilija – ali kako li se osećala kad god pogleda Lucijana? Verovatno kao da iz dana u dan staješ bosom nogom na krhotinu stakla.

Najteže je bilo objasniti draž Italije, koja je Beli bila jasna sama po sebi. Pribegla je tome da Beti pokaže neke razglednice koje je kupila na medenom mesecu. Rukom bojene, podsetnik na sunce i sreću. Činilo se da je pristup urodio plodom – uverio je Beti da je Italija bezbedno, civilizovano mesto za nju i njenog neustrašivog sina, uprkos nekim novinskim izveštajima koji su tvrdili suprotno.

„A hrana?“, pitala je Beti, puna podozrivosti.

Bela je izvadila knjigu iz torbe. Beti je prešla punačkom rukom po mekoj zelenoj tkanini, da bi zatim zaškiljila u naslov: „Nauka u kuhinji i umetnost zdrave ishrane“, Pelegrino Artuzi.“

„Tu ćete naći sve što vas zanima“, rekla je Bela. „O italijanskoj hrani niko ne piše bolje od ovog čoveka.“

Beti se osmehnu. Opravdano se dičila svojom pismoenošću. „Poću da čitam još večeras.“

Betina početna nastojanja nisu se ubrajala u njena najveća kuvarska dostignuća. Naročito upadljiv bio je njen pokušaj da skuva minestrone, iz mnogih pogrešnih razloga.

„Šta je ovo, pobogu?“, upitao je Sesil, mešajući gnjecavo povrće.

Bela je oprezno probala supu. Iznenadila se njenom ljutinom i salvetom prigušila kašalj. „Čini mi se da je stavila sreću. I to baš mnogo. Pa dobro. Nije važno.“ Spustila je kašiku. „Moramo je hrabriti, Sesile. Uostalom, neće svakog dana spremati italijansku hranu. Mnogi naši gosti radije će jesti zalivenu pitu s mesom i džigericom.“

Međutim, kroz nekoliko sedmica bila je druga priča. Beti je bila vredna i sposobna. Kada je reč o Biliju, izrastao je u upečatljivog, pouzdanog mladića koji će biti izvrstan sobar. Bela je planirala da ga uskoro nauči konobarisanju – finoj veštini pažljivog vrznanja oko gostiju.

Sada Bela blago uhvati Beti za rame. „Odlično radite“, reče. „Hrana koju iznosite na sto. Neverovatna je.“

Beti pocrvene od zadovoljstva. „Vrlo ste ljubazni, gospođo Ejnsvort.“

„I Bili vam pomaže, je l' da?“

Beti klimnu glavom. „Upravo sam ga poslala po slatku pavlaku za puding od limuna.“

„Odlično. I ne zaboravite da vam uskoro dolazi Konstans. Imaće dosta vremena da vam pomaže u kuhinji kada ne bude pazila na Loti.“

Na to se Beti okrenu prema Beli. Telo kao da joj se sasvim ukočilo. „Koji je danas dan?“

„Četvrtak.“

„O, ne...“ Starijoj ženi polete ruka na usta.

„Šta je bilo, Beti?“

„Danas. Konstans stiže *danas*. Vozom iz Đenove.“

„Ali Lucijan treba da sačeka upravo taj voz. U njemu su Dramond-Vordove.“

„O gospođo Ejnsvort.“ Beti je izgledala kao da će svakog časa briznuti u plač. „A vi mi poverili da sve organizujem. Pošto je Konstans porodična prijateljica...“

„Ne paničite, Beti. Moguće je da Lucijan još nije krenuo. U tom slučaju može dovesti i Konstans.“

Trudila se da zvuči samouvereno i ohrabrujuće. Ali okolnosti su bile daleko od savršenih. Po onome što je Bela znala o njoj, Džulija Dramond-Vord nije žena koja će povoljno reagovati na deljenje kočije sa sluškinjom. U svakom slučaju, Lucijan je gotovo sigurno već na pola puta do stanice u Mecagu. Bela je razgovarala s njim dok je čekao da Frančesko upregne konje. Tada je trebalo da mu pomene Konstans...

Istrčavši u predvorje, Bela stade da doziva Lucijana – više u nadi nego s očekivanjem. Glas joj je još odjekivao od zidova, kada iz biblioteke izađe Niš.

„Nije tu, gospođo Ejnsvort. Krenuo je pre jedno sat vremena. Plašio se da ne zakasni po Rouz.“

„I Rouzinu majku“, podseti ga Bela.

„Naravno. I nju.“ Niš se nasmeši. „Mogu li nešto da pomognem?“

„Ne, ne.“ Bela mu mahnu da ide. „Opusti se i uživaj. Ovde si naš gost.“

„Ali ovo je važna sedmica za hotel. Važna sedmica za vas.“

To je bilo neporecivo. Gosti su počeli da stižu u ponedeljak – najpre ledi Lačmir i unuka njene sestre, Melisa, zatim grof Albani i njegov sin Roberto. Do vikenda hotel će biti pun.

Bela se posebno uzбудila kada je dobila grofovu rezervaciju. Njegova podrška je bila signal široj javnosti da je hotel *Portofino* i za Italijane. Sesil nije bio siguran da treba da šalju takav signal, no, s druge strane, Sesilovo prisustvo u hotelu bilo je sve kratkotrajnije, nepredvidivije.

Gde li je on sada, pobogu? Hoće li se vratiti pre nego što stignu Dramond-Vordove? Bela ne želi da bude sama kada se prvi put sretne s Džulijom. Zna za Džuljinu i Sesilovu prošlost.

Ne može poreći da prema toj ženi gaji snažna, zamršena osećanja. Znatiželju, zavist – čak i strah. Čemu služi muž ako ne da je umiri u takvoj situaciji?

„Jeste li dobro, gospođo Ejnsvort?“ Nišov glas prenu Belu iz sanjarenja.

„Samo sam brinula zbog Konstans“, reče ona. „Nove dadilje. Izgleda da je u Lucijanovom vozu. Ali sada ništa ne možemo da preduzmemo. Moraće sama da dođe ovamo.“

„Siguran sam da će se snaći“, reče Niš. „Ja nisam mogao da mrdnem od dreke taksista kada sam stigao u Mecago.“

Bela se nasmeja. „Zašto me to ne smiruje?“

* * *

Stavivši bajonet, Lucijan čvrsto posadi jednu nogu na stepenik za pucanje,* a drugu na rasklimatane merdevine naslonjene na zid rova. Naslonio je glavu na prečagu na vrhu, zažmurio i šaputao molitvu.

Sluša li ga Bog? Ne vidi mnogo dokaza za to.

Sumrak se odavno spustio, stapajući nebo i zemlju u bezobličnu sivu masu. Ledena kiša bockala je Lucijana po licu kao igle. Noge i ruke bile su mu smrznute, ali mu je znoj još lio niz leđa. Bio je okružen prigušenom tutnjavom topova. Kada je poslednji put bilo zatišje u ovoj buci? Lucijan je prestao da obraća pažnju. Dosad se već navikao na ovaj svet hladnog, bolesnog straha.

Možda je deo njega oduvek bio naviknut na to. U školi, dok je čekao da ga istuku štapom zbog nekog tričavog prekršaja, Lucijan je usavršio način kako da se nosi s tim. Povukao bi se toliko duboko u sebe da nije bio kadar da primećuje bol.

Sada je pokušao da primeni istu taktiku, terajući se snagom volje da se usredsredi na disanje i damaranje krvi u ušima. Ali nije mogao da zanemari daleku tutnjavu haubica, ciku i

* Engl.: *firestep* – stepenik koji se kopao na prednjoj strani rova kako bi vojnici mogli stajati na njemu i pucati preko grudobrana. (Prim. prev.)

praskanje granata. Svaka sekunda koja je otkucavala ličila je na večnost.

A onda je usledio – sablasan hor pištaljki duž linije. Dreka naredbi da se vojnici spreme. Lucijan se uhvati za blatnjavi nasip da povrati ravnotežu. Bio je potpuno sleđen. Kada je eksplodirala granata, sićušni delovi razleteše se kao ulomci cigala u zidu.

Iznenadni prasak pištaljke probio mu je levo uvo. To je značilo samo jedno. Da je na njega red. Na njega je red da uradi svoj deo i popne se preko vrha...

Lucijan naglo otvori oči, nespreman za prizor koji ga je dočekaio: prizor zdepastog, brkatog muškarca s kapom crvenog vrha i u dugom kaputu s mesinganom dugmadi. Brzo je išao prema Lucijanu i vikao na italijanskom: „*Signore! Il treno da Nervi sta arrivando!*“*

Ali onda se čovek oprezno odmakao, molećivo dignuvši ruke.

Lucijan se polako uspravio, dok mu je srce tuklo.

Opet se dogodilo. Mora da je zaspao. Veoma često sanjao je Bitku kod Kambreja. Jezive snove koji su ga vraćali pravo na liniju fronta.

Buka se začu ponovo i Lucijan se trznu, hvatajući se za sedište. Gde je on? Pogled mu polete unaokolo – i odmah ga smiriše pločice od terakote i svetli poster, sunce što se uliva kroz prozore.

Naravno.

Čekaonica na stanici u Mecagu. Panika je jenjavala.

Na otvorenim vratima stajalo je zamašno telo šefa stanice. Izvadiвши pištaljku iz usta, on pogleda Lucijana i pokaza palcem voz koji je stajao. Lucijan je ustao i pošao za njim napolje na peron. Čovek je začuđujuće ličio na njegovog starog zastavnika. S druge strane, ti duhovi kao da su iskršavali na sve strane.

Neočekivan zid vrućine s kojim se sudario bio je veličanstven, krepio ga je. Duboko je udahnuo i uvukao miris jasmina i vrelog asfalta. Peron je vrveo od putnika i nosača, pare i glasa. On zavijuga kroz gužvu prema vagonu prve klase.

* Ital.: Gospodine! Stiže voz iz Nervija! (Prim. prev.)

Došao je da sačeka očevu staru prijateljicu Džuliju Dramond-Vord i njenu ćerku. Staru prijateljicu... Lucijan je znao šta to znači, mada se u domaćinstvu retko pričalo o tome.

„Jesam li se već sretao s gospođom Dramond-Vord?“, upitao je majku.

„Samo jednom, kad si bio mali.“

„Kako ću je onda prepoznati?“

Ona se zagonetno osmehnula. „Pretpostavljam da neće biti mnogo prostora za zabunu. Premda, ako se brineš, sigurna sam da tvoj otac negde na skrovitom mestu ima neku staru fotografiju s njom.“

Peron je bio uži no što ga je Lucijan pamtio. Jedna veća grupa pohrli napred, zaklanjajući mu pogled. Trebalo je malo vremena da se gomila proredi, ali kad se proredila, Lucijan vide, u daljini, upečatljivu priliku žene koju je smesta i lako prepoznao.

Gospođu Džuliju Dramond-Vord.

Sišla je iz vagona i stajala je na platformi čvrsto držeći sun-cobran, trudeći se da izgleda sabrano. „*Scusi!*“*

Ubrzavši korak, Lucijan joj priđe i ponudi joj ruku. Ali ona je nije prihvatila. Umesto toga, pogled joj polete s njegovog preplanulog lica na njegovu belu košulju bez okovratnika i podvrnute rukave.

„Moja ćerka“, reče ona, pokazujući nazad ka vozu.

I tada je Lucijan prvi put video Rouz: stajala je na vratima vagona, spremna da siđe, u čipkanjoj haljini s dugim rukavima i širokom trakom koja joj je isticala tanak struk. Slamnati šešir širokog oboda upinjao se da zadrži hrpu kovrdžave kestenjaste kose. Ako je i izgledala malčice umorno od puta, to nije umanjivalo njenu izuzetnu prirodnu lepotu. Zapravo, uvećavalo ju je – bila je još prirodnija, ako je to uopšte bilo moguće.

Ona ga spazi kako je gleda i uzvрати mu osmeh. Lucijan je ostao zatečen. Obuzeo ga je stid, i još nešto neobično – osećaj nedoraslosti.

* Ital.: Izvinite! (Prim. prev.)

Starija žena i dalje nije skidala pogled s njega. Ona naprasno reče: „*Nostri bagagli*“,* i uperi prst prema vagonu za prtljag. Zatim jednako glasno, ali sporije, kao da se obraća detetu: „Naš prtljag. Imamo osam kofera.“ Pokaza podigavši osam prstiju. „*Otto*.“**

Lucijan se suzdržao da se ne nasmeje kada mu sinu istina. Gospođa Dramond-Vord nema pojma ko je on. I on to razume, stvarno izgleda garavo, kao što bi ona verovatno rekla, sa svojim radničkim tenom i kosom crnom kao ugalj.

Pa dobro, ako ona misli da je Italijan – Italijan će i biti. On se malko nakloni. „*Sinjora*“,*** reče.

„I nemoj izgubiti nijedan!“

On spusti glavu. „Ne, *sinjora*.“

Lucijan se okrenuo na peti i krenuo prema vagonu za prtljag. Odahnuvši kada je video da je prtljag damâ već naslagan na gomilu na peronu, nadgledao je njegovo utovarivanje na kolica. Posle toga se vraćao kroz stanicu namerno blizu nosaču i izašao na pjacetu.****

Nekoliko taksista se nametalo nudeći vožnju. Nakon što se pogodio za naizgled razumnoj ceni, Lucijan je utovario veći deo ženskog prtljaga u laka zaprežna kola koja su izgledala najmanje opasno. Ostatak će proputovati s Dramond-Vordovima kočijom hotela *Portofino*, koju je Lucijan lično renovirao i odvezao se njome u Mecago u svojstvu nezvaničnog hotelskog kočijaša.

Lucijan se vratio do mesta gde su žene čekale. Bio je svestan da ne hoda baš kao inače – već kako je zamišljao da hoda italijanski seljak. Samouvereno se šepurio, barem onoliko koliko mu je slomljeno telo dozvoljavalo.

One su našle hladovinu ispod jedne nadstrešnice. Čak i tako gospođa Dramond-Vord se mrštila i hladila lepezom. Njena

* Ital.: Naš prtljag. (Prim. prev.)

** Ital.: Osam. (Prim. prev.)

*** Ital.: *signora* – gospođo. (Prim. prev.)

**** Manji trg u primorskim gradovima. (Prim. prev.)

vunena odeća bila je pretopla za to vreme. Rouz je izgledala manje zabrinuto. U čudu je gledala svoje novo okruženje. Bože, prelepa je. Lucijan nikada nije video nikoga nalik njoj – izbliza, uživo. Izgledala je kao da je izašla iz filmskog časopisa.

S jedne strane, Lucijan je žudeo da nešto kaže – da prekine besmisleni igru koju je pokrenuo. Ali bilo mu je teško da razluči kako to da učini a da ih ne uvredi. Osim toga, morao je da prizna, biće zabavno videti može li ta igra da potraje; može li, zapravo, pobediti u njoj, jer to je, bez sumnje, postalo takmičenje. Ne između Lucijana i Rouz – s njom se ništa nije moglo nadmetati – već između njega i njene ohole, mrzovoljne majke.

Lucijanu je trebalo pet minuta da ih smesti u kočiju. Gospođa Dramond-Vord je malčice zakerala zbog tvrdih sedišta, ali ubrzo se smirila, i pošto se udobno smestila, nije više zatvarala usta.

Krenuli su kaldrmisanim ulicama što su vodile do obalskog druma. Sedeći gore napred, Lucijan je goreo od želje da se okrene i obrati svojim putnicama kao što bi to učinio neki domaći vozač. *Ecco la famosa chiesa! Attena al vestito, per favore...** To bi mu ujedno omogućilo da kradomice baci pogled na predivnu Rouz. Ali italijanski je tek natucao i, u svakom slučaju, gospođa Dramond-Vord nije dozvoljavala da joj išta rasejava pažnju.

Mlela je i mlela. Kada bi tokom snobovskog ogovaranja tek povremeno nastupilo zatišje i Rouz ne bi odgovorila dovoljno brzo, rekla bi: „Obrati pažnju!“, a Rouz bi odgovorila: „Da, mama“, s bezbojnošću koja se graničila s prkosom.

Put se ispravio posle niza serpentina i Lucijan shvati da mu lutaju misli. Ali onda je razgovor prešao na njegovu porodicu i on načulji uši.

„Jedna su od najstarijih porodica u zemlji“, govorila je gospođa Dramond-Vord. „Sesila poznajem otkako sam bila devojčica.“

* Ital.: Evo poznate crkve! Obratite pažnju na nošnju, molim vas... (Prim. prev.)

„A gospođu Ejnsvort?“ Bezazleno pitanje, bezazleno postavljeno.

„Zaboga, ne. Ona je sasvim drugačijeg soja.“

„Drugačijeg soja?“

„Ne budi tako glupa, Rouz. Odlično znaš šta hoću da kažem.“

„Nisam baš sigurna, mama.“

„Ona je žena koja misli da nema ničega čudnog u otvaranju hotela.“ Spustila je glas. „Otac joj je vlasnik fabrike kože. I ne zanima ga ko zna za to!“

* * *

Rouz je odavno shvatila da ne treba da se peca na provokacije svoje majke. Ako bi se neko i upecao, posledica je bila ljutnja, za kojom bi ubrzo usledilo durenje. Mnogo je bolje biti miran i krotak. Što nije isto što i biti pasivan, ako to radiš namerno. Rouz se čudila što je majčine opaske i dalje toliko pogađaju iako je sada bila odrasla žena u dvadesetim godinama.

Uskoro – molim te, neka bude uskoro! – udaće se. Zašto onda ne može da zanemari mamine uvrede i potcenjivanja?

Zgodan primer bilo je nešto što se dogodilo u vozu. Dok je voz ulazio u stanicu, Rouz se nagla kroz prozor da bolje vidi dražesni mali peron i sve one užurbane ljude. Ali mama je veoma negodovala. Ubola ju je – da, zaista ju je ubola! – svojim odvratnim suncobranom u bok. „Skloni se od prozora, Rouz! Isprljaćeš čitavu haljinu.“

Nije imala drugog izbora osim da je poslušša.

Da je samo ona, Rouz, mogla doći u Italiju sama. Kako bi to bilo lepo! No, razume se, to nije dolazilo u obzir. Nikada nije dolazilo u obzir. Mlada dama mora imati pratilju. A ta pratilja mora biti... mama.

Ali zašto? Mama ne podnosi „inostranstvo“, kako ga zove. Vrhunac Rouzinog zanosa ovim putovanjem dogodio se rano, čim su stigle na prvu stanicu na svom putu – u Rim.

Ona i Rouz odsele su nekoliko dana u uglednom pansionu blizu Španskih stepenica. Rouz je to bio prvi put u Italiji i drhtala je od uzbuđenja, čeznula da jede špagete i isproba svoj italijanski, mukotrпно napabirčen iz jedne stare gramatike koju je našla u biblioteci. Ali njena majka, u onim retkim trenucima kada je pristala da prati Rouz na izletima razgledanja znamenitosti, bila je još kivnija i ravnodušnija nego inače. Rouz se toliko najedila da je odlučila da prvi put izrazi svoje razočaranje.

Naravno, mama je otpisala Rouzine muke, koje su padale s devojčinih usana kao bojažljivi, slabašni prigovori. „Previše si sklona da romantizuješ ovo mesto. Kao devojka, išla sam na svoju veliku turneju, tako da dobro poznajem Italiju – možda predobro. Nikada ne zaboravi da je ovo, sve u svemu, zemlja nepismenih seljaka.“

„Dante je bio Italijan“, usprotivi se Rouz. Nadala se da je u pravu. To je zvučalo otprilike kako treba.

Mama se hladno nasmejala. „Šta ti znaš o Danteu? Dante ti neće pomoći da nađeš odgovarajućeg muža.“

Sada se Rouz osećala kao da je obmotana teškim ogrtačem. Nije se mogla pomeriti, nije mogla disati. Toliko je želela da to zbac i da bude... svoja. Šta god značilo „svoja“. Možda će to uraditi, biti baš to, u hotelu *Portofino*.

Jer sigurno će uskoro stići tamo. Dok joj je mama na desno uvo razlagala o užasima socijalnih stanova – „Primetićeš da ovde toga nema. U Italiji je sirotinja siromašna i drago joj je da to bude“ – Rouz je upijala nepoznate prizore sela kroz koja su prolazili. Bilo je namrgođenih devojaka što su se izvijale iz prozora na spratu, starica što su plele ispred kuća dok su im se deca igrala kod nogu. Sve je to bilo krajnje ljupko. *Da bi razumeo Italiju, čovek mora gledati i ljude i umetnost*. Gde je to pročitala? Ne može da se seti. Mama joj većito prebacuje kako ima loše pamćenje.

Rouz je bila naročito opčinjena vozačevim potiljkom. Niz vrat su mu puzile kovrdžave vitice crne kose. Bilo je nemoguće

ne primetiti njegova široka ramena, i te kako vidljive mišiće ispod bele košulje bez okovratnika, umrljane na sredini širokom zakrpom znoja.

Rouz ga je snagom volje nemo nagonila da se okrene, ali naravno da neće, ne može. Mora da pazi na drum, koji jedva da je uopšte drum, pre staza s kolotečinama usečena u obronak brda.

Ipak, pomislila je. Ipak. Bilo bi prilično lepo videti mu lice.

* * *

U Portofino su stigli baš kada je najgora vrućina polako prolazila. Kočija je išla uzbrdo, zavojitim putem u vihoru prašine i kamenja što je prštalo.

Levo od njih bio je voćnjak pomorandži – ili tačnije *chinotto*, gorkih malih pomorandži koje su se koristile za pojačavanje ukusa kamparija, jednog od Lucijanovih omiljenih pića.

Lucijan se začudio kada ih je video na svom prvom putovanju u Liguriju, što je poduprlo njegov utisak da suncem okupana Italija nekako predstavlja suprotnost ratu. U Francuskoj za vreme one strašne zime 1917. jedan kolega oficir pokazao mu je dve zaleđene pomorandže koje su se zalepile jedna za drugu. „Pogledaj ih! Tvrde kao lopte za kriket!“

E pa ovde nema zaleđenih pomorandži.

Nakon što su ga otpustili iz centra za oporavak i kada se oporavio toliko da može da se usredsredi duže od deset minuta bez prekida, Lucijan je prvo pročitao majčin prastari *Bedekerov* turistički vodič za Italiju. Mnogo su mu se dopadali njegovi planovi i mape, njegove obuhvatne, stroge ocene ovog restorana i onog hotela.

Odlučio je da ode u Evropu i da slika kao njegov junak Dejvid Bomberg.* Jer to je bio – slikar – i dođavola s njegovim ocem! Lucijan neće trpeti da mu predavanja drži čovek koji nije čestito radio nijedan dan.

* David Garshen Bomberg (1890–1957) – britanski slikar. (Prim. prev.)

Svi njegovi prijatelji kovali su planove za bekstvo iz Engleske, koja je bila u lošem stanju i oslabljena. Najbolji pisci i umetnici već su bili odmaglili, pogotovo oni koji su učestvovali u borbama u ratu. Na kraju krajeva, zbog čega ostajati? Mnogo rodoljubnog hvalisanja služi se s čašom bezmalo potpunog neznanja u vezi s onim što se zaista zbilo na poljima smrti u Francuskoj i Belgiji.

„Engleska je malograđanska zemlja“, stalno je govorio Niš, „ali ne shvata to. Nema nikakvu kulturnu snagu. Zato je carstvo osuđeno na propast.“

Dobri stari Niš. S njim uvek znaš na čemu si.

Lucijan zaustavi kočiju pre poslednjeg spusta kako bi konji predahnuli a njegove putnice imale priliku da upijaju pogled: visoke kuće pastelnih boja koje su zavijale ivicom zaliva i čamce koji su blago poskakivali na savršenoj plavoj vodi. Pretpostavljao je da će one to želeti – da će im prizor biti značajan kao što je nekada bio njemu. Ali dok je Rouz reagovala tako što je drhtavo dahнула, gospođa Dramond-Vord bila je iznenađena.

„Zašto je stao?“, začuo je kako pita.

„Ne znam. Pretpostavljam da nam pokaže vidik.“

„Ali ne želim da stajem.“ Lucijan oseti kako ga Džulija lupka po ramenu. „Produžite, molim vas.“ Zatim je upitala ćerku: „Kako se kaže 'Idite u hotel'?“

„Pokušavam da se setim“, reče ova.

„Onda kaži. Vozaču.“

„*Vai in albergo?*“* Rouz prestade da diše...

„*Certo*“,** odgovori Lucijan. Prvi put otkako su krenuli sa stanice okrenuo se na sedištu i pogledao Rouz u oči. Razgalio ga je kratak osmeh koji su razmenili. *Prozrela je ko sam*, reče on u sebi. *I ako nije, ozbiljno naslućuje.*

Iscerivši se, Lucijan se ponovo okrenu napred i potera ko-nje, nizbrdo i prema hotelu.

* Ital.: Idite u hotel. (Prim. prev.)

** Ital.: Naravno. (Prim. prev.)

2.

Bili dotrča hodnikom, vukući sako, dok su mu blistave crne cipele kuckale po mermeru. „Kada stižu, gospođo Ejnsvoort?“

Bela ga je čekala kod vrata. „Svakog časa, Bili. Smeta li ti uniforma?“ Spustila je glas kao da bi mu pitanje moglo uliti nelagodu.

„Okovratnik.“ On gurnu prst ispod uštirkanog pamuka. „Ne mogu da je namestim kako treba.“

„Daj da ti pomognem.“ Bela se naže napred i namesti je. Pride, upasala mu je košulju pozadi i ispravila mu kravatu. Još otkad je bio mali, imala je taj čudan poriv da vodi računa o njemu kao da mu je majka. Ispravivši se da mu pokaže kako treba da stoji, reče: „Ne zaboravi, Bili. Prvi utisci.“

On složi kez. „Prvi utisci. Da, gospođa!“

Najavljena krckanjem točkova po šljunku, kočija se zaustavila ispred ulaznog trema na stubovima. Bili izjuri da pomogne Frančesku s prtljagom. Umesto na recepciji, Bela je odlučila da Dramond-Vordove dočeka na stepenicama na ulazu. Videla je kako Džulija otvara torbicu i spušta nekoliko novčića Lucijanu u ruku.

„*Grazie*“, * čula ju je kako govori. „Na pomoći.“ To joj se učini neobično, pa reče sebi da se seti da pita Lucijana za to čim joj se bude ukazala prilika.

Međutim, zasad je na dužnosti.

Ona kroči napred. „Gospođo Dramond-Vord. Rouz. Dobro došle!“

„Gospođa Ejnsvort?“ Džulija pruži ruku u rukavici koju Bela srdačno stegnu.

„Molim vas“, reče ona, „zovite me *Bela*. Nadam se da ja vas mogu zvati *Džulija*?“

Džulija potvrdno klimnu glavom.

„Kakvo je bilo putovanje?“

„Dugo“, bezizražajno odgovori Džulija. „I izrazito naporno.“

„Pa dobro. Moraćemo da damo sve od sebe kako bi sve ovo bilo vredno toga.“ Ona pokaza ka fasadi vile, koja je blistala na jarkom suncu. „Dobro došle u hotel *Portofino!*“

Činilo se da je Rouz očarana zdanjem više nego njena majka. Lice joj je blistalo od radosti dok je zabacivala glavu da pogledom obuhvati svoje novo okruženje. „Krajnje ljupko“, reče ona.

Bela preuze inicijativu, hvatajući Rouz podruku. „Nadam se da vas je Lucijan uputio. Dok ste išli ovamo sa stanice.“

„Lucijan?“

„Da.“

Džulija ih je sustigla. „Muškarac koji nas je vozio je Lucijan?“

„Naravno.“

„Ali mislila sam... *Mislile* smo...“

„Šta?“ Bela pogleda unaokolo, nadajući se da će naći Lucijana da joj pritekne u pomoć. Ali njega nije bilo na vidiku.

* * *

Melisa ostavi knjigu kako bi posmatrala dolazak Dramond-Vordovih s prozora dnevne sobe apartmana „Askot“.

* Ital.: hvala. (Prim. prev.)

Bile su dražesne na pogled, takvog držanja i glamurozne. Sve glasine o devojčinoj lepoti bile su tačne.

Melisa se izgubila u prijatnom razmišljanju. Koliko li su odeće Dramond-Vordove ponele? Hoće li ostati čitavog leta?

Ali onda joj je baba-tetka doviknula iz susedne spavaće sobe: „Melisa! Kakva je to grozna buka?“

„Mislim da stižu neki gosti.“

„Stvarno? O bogo moj. Znala sam da je trebalo da iznajmimo vilu.“

To je postalo stalna žalopojka. Melisa pogleda po prostranom, izvrsno nameštenom apartmanu. „Sumnjam da bi nam bilo ovoliko udobno“, reče.

Ledi Lačmir se neočekivano pojavi na vratima, kao iz skrivenih vrata u podu. „Ali možda bismo imale malo više privatnosti?“

Kako je ona neobična žena. Tek malčice proseda kosa bila joj je skupljena visoko, a upadljivi stas zaogrnut crnom kadi-fenom haljinom s nabranim okovratnikom. Melisa nije imala pojma koliko ona ima godina, niti kako da to otkrije: niko od ono malo ljudi što je poznaje ne bi dobro reagovao na tako neučtivo pitanje. Ali kopkala ju je neusaglašenost mlitavog držanja ledi Lačmir i očigledne stamenosti njene telesne građe; kao i njene staromodne odeće, kojoj je iskreno bilo mesto u prodavnici kostima, i glatke kože bez bora.

Melisin posao u Italiji, međutim, bio je da udovoljava bubama ledi Lačmir, a ne da ih dovodi u pitanje. Ona se vedro osmehnu. „Kako se osećaš, tetka?“

„Naprosto grozno!“

„Da im javim da nećeš silaziti na večeru?“

„Pobogu, ne, mila. Moram održavati snagu.“ Ledi Lačmir polako pođe napred, naslanjajući se na štap, za koji je Melisa slutila da je rekvizit; nije videla nikakav dokaz slabosti. „I reci mi – zagledala se kroz prozor – kakav utisak imaš o maloj Dramond-Vordovoj?“

Melisa se trznu. Nimalo nije volela da je neko tako sili. „Ne znam, tetka.“

„Hajde. Sigurno si stekla *nekakvo* mišljenje.“

„O njenom izgledu, da.“

„Pa daj da ga čujemo!“

Melisa je pažljivo birala reči. „Eto“, poče, „ima prelepu kosu. I zacelo poznaje najnoviju modu.“

„Misliš li da će se dopasti mladiću Lucijanu?“

„Nemam pojma“, reče Melisa. „Zašto pitaš?“

Ledi Lačmir uzdahnu. „Stvarno, Melisa. Treba više da obraćaš pažnju.“ Naže se napred i glasno prošaputa. „Njihovi roditelji su se nameračili da ih venčaju!“

* * *

Apartman su nazvali „Epsom“, što je kod Rouz izmamilo osmeh.

Bela, koja je bila ljubazna i gostoprivljiva, rekla je kako je njenom mužu – maminom posebnom prijatelju iz mlađih dana – palo na pamet da svaki apartman nazovu po nekom poznatom trkalištu za konje. Taj je imao dve sobe s dva prozora koja su se otvarala na balkončice i gledala na more.

Pogled je bio veličanstven. Ali za Rouz pomalo dosadan, ako želi da prizna. Na kraju krajeva, ni more *ne radi* bogzna šta. Samo je... more. Izgleda isto gde god da si na svetu.

Najpre su se Rouz i njena majka odmorile posle napornog putovanja. Zatim, nakon što se stojeći oprala sunderom, Rouz je navukla novu haljinu – svileni *Šanelov* komad ukrašen metalnom čipkom i redovima šljokica koje se preklapaju – dok se Džulija spremala u kupatilu.

Sat kasnije ona je *još* bila u kupatilu.

Stvarno, pomisli Rouz. Na koga je to naumila da ostavi utisak?

Pošto joj je došlo da istražuje, otvorila je jednu fioku i pronasla muslinsku vrećicu sušene lavande. Kako obožava sve te sitnice! U poređenju s ovim, onaj stari pansion u Rimu izgleda vrlo dosadno, a pre samo nekoliko dana na Rouz je ostavio utisak krajnjeg glamura.

„Majko!“, doviknu ona.

„Šta je bilo?“

„Vidi kako je sve ljupko i bajno. Misliš li da gospođa Ejnsvort sve ovo radi sama?“

Glas njene majke pronosio se iz kupatila: „Sigurno uživa u fizičkom radu. To je ponela iz porodice.“ A onda se pojavila na vratima. „Jesi li spremna za polazak?“

„Odavno sam spremna.“

Džulija žurno krenu ka Rouz. „Daj da te vidim.“

Rouz je mirno stajala dok joj je majka nameštala haljinu, naglašavala joj grudi i štipala je za obraze da dobije malo boje. Nakon čitave večnosti petljanja, kako se činilo, ona proglasi da Rouz izgleda prihvatljivo. Okrenula je devojku prema visokom ogledalu pozlaćenih ivica, pa su zajedno proučavale njen odraz – Rouz nije znala na šta da obrati pažnju, ali je njena majka i te kako bila sigurna. Džulija ispravi ramena i pokaza Rouz da uradi isto.

„Držanje“, reče joj. „Držanje je najvažnije. Seti se šta ti je govorila stara učiteljica plesa.“

Nastupi duga pauza, ispunjena samo muškim smehom iz sobe ispod njihove.

Rouz usputno upita: „Misliš li da će Lucijan biti na večeri?“

„Ko zna? Moram reći da mi je njegovo današnje ponašanje bilo neobično.“

Rouz odluči da se izloži opasnosti i uđe u raspravu. „Ipak si ga pobrkala s Italijanom. *Obraćala* si mu se kao da je Italijan.“ Uspomena joj izmami osmeh.

„A on je imao dovoljno prilika da me ispravi. Ali je iz nekog razloga odlučio da to ne uradi. Očito poprilično liči na oca.“ Džulija se namršti. „*Gde* je uopšte Sesil?“

Znači, to je, pomisli Rouz. Zato si još brecavija nego inače.

Polako i sa sitničavom pažnjom pošle su niz stepenice.

„Neću mnogo da jedem“, prošapta Džulija, „te ti savetujem da ne jedeš ni ti.“

„Ali nisam jela čitavog dana.“

„Glad je manje važna od toga da sačuvaš stas.“

Bela ih je dočekala na vratima trpezarije. Prostor je bio tek polupun, ali bez obzira na to Rouz je osećala kako se pogledi gostiju za stolovima zaustavljaju na njoj dok je išla za majkom kroz tihi žagor čavrljanja do stola blizu otvorenih vrata za terasu.

Tuđa pažnja pretvarala je probadanje praznine u njenom želucu u topao sjaj.

Prostoriju uskomeša povetarac, zbog čega luster zadrhta. Bela je stajala i nadgledala sluškinju – tamnoputu Italijanku – dok je ova svima sipala po čašu penušavog vina. Majka nijednom nije pomenula Rouz da je Bela lepa. A Bela je bila izrazito privlačna – na prirodan, neukrašen način. Niz ramena, u velikim kovrdžama, padala joj je kestenjasta kosa, a Rouz se činilo da vidi tugu u njenim ogromnim sivkastoplavim očima.

„Šampanjac“, primeti Džulija. „Baš lepo.“

Bile su to prve pozitivne reči koje je Rouz čula otkako su stigle. Ona podiže glavu i pogleda Belu da vidi je li ova primetila opasku.

Bela je uvažila kompliment smeškom. „To je proseko, Džulija. Lakši je i voćniji. Iz ovdašnjeg vinograda.“

Džulija gucnu, nekoliko sekundi držeći ukus na jeziku. „Prilično je sladak. Ali nije neprijatan.“

Bela kao da nije čula uvredu – a ako jeste, bila je dobra glumica. „Drago mi je što tako mislite. Kakve su vam sobe?“

„Malo manje nego što smo navikle.“

Umeša se Rouz. „Ali prelepo ukrašene! Pitale smo se jeste li sve to sami uradili. Zar ne, mama?“

„Najdraža Rouz“, reče Bela, a lice joj se nabra od osmeha. „Nadam se da će mi svi gosti bili ljupki i pažljivi kao ti.“

„Jesmo li vam među prvima?“ Džuliji je pošlo za rukom da pitanju podari prizvuk prekora.

Belu to nije nimalo pokolebalo. „Otvoreni smo od Uskrsa. Ali gosti su zaista počeli da pristižu tek prošlog meseca ili tako nešto.“

Iz drugog kraja prostorije iznenada je doprla bučna pometnja. Neka žena u staromodnoj odeći korila je sluškinju Italijanku, koja je, kako se činilo, pokušala da joj sipa čašu proseka. Izvinivši se, Bela se udaljila od neke žene – Lucijanove sestre? – koja je pokušavala da se umeša.

Prostorijom zavlada zainteresovana tišina.

„Postoji li neki problem, leđi Lačmir?“, začu Rouz Belu kako pita.

„Nikada ne konzumiram alkohol“, odgovorila je žena. „Koliko puta moram da vas podsećam?“

Sestra – Alis, setila se Rouz njenog imena – pokazala sluškinji da skloni čašu. „Molim vas, izvinite, leđi Lačmir“, reče. „Obećavam da se neće ponoviti.“

Rouz je sve to gledala sa zanimanjem, kada joj pažnja odluta do vrata. U sobu su ulazila dva Italijana – jedan sredovečan i prilično kraljevskog držanja, drugi neobaveznije obučen i znatno mlađi, bliži njenom uzrastu od dvadeset tri godine. Fizička sličnost je ukazivala da su u pitanju otac i sin.

Rouz lupnu majku po ruci. „Ko su oni?“

Spazila ih je i Džulija i budno je pratila njihovo napredovanje kroz prostoriju. „Ne znam“, reče. „Pitaćemo.“ Pozva rukom Belu. „A ono je?“

Njihova domaćica baci pogled. „Grof Albani.“

„I njegov sin?“

„Da. Zove se Roberto.“

Džulija se namršti. „Razumela sam da će svi gosti biti Englezi. Vaš oglas je bio krajnje određen u vezi s tim. „Vrlo engleski hotel na Italijanskoj rivijeri.“

„Engleski ili u kome se govori engleski“, razjasni Bela. „Grof Albani je studirao na Oksfordu.“

Džulija uperi prst u tamnopuslog mladića koji je sedeo sam za stolom u naspramnom uglu. Čitao je knjigu. „A on?“

Rouz se trznu. Mama ume da bude krajnje neposredna.

„Gospodin Sengupta je prijatelj mog sina“, objasni Bela.

„Razumem“, nesigurno reče Džulija.

U tom trenutku na vratima se pojavi Lucijan. Doterao se od popodneva iako je njegova pređašnja naočitost crpla deo svoje snage od njegove razbarušene kose i od toga što je, kao kakav umetnik, odisao izgužvanim neredom. Rouz oseti kako joj obrazi crvene i pogleda u sto. Nije bila navikla na osećanja takve prirode i još nije bila sasvim stekla sposobnost da ih zauzdava.

Videvši Lucijana, Bela živnu. „Mi o vuku... Lucijane! Dođi da se iskupiš. Ispričaj Džuliji i Rouz sve o Portofinu.“

Lucijan je išao prema Nišovom stolu, ali promeni putanju kada začu majčin glas.

„Izvinite“, reče Bela i uspravi se da krene.

Dok je išao ka njihovom stolu, Lucijan zaustavi sluškinju koja je prolazila s poslužavnikom i posluži se čašom proseka. Namignuo je sluškinji, i Rouz pomisli da je to dražesno – premda se nadala da joj majka nije to primetila.

„Eto“, reče on, sedajući za njihov sto, „ne znam odakle da počnem.“

„Izvinjenjem?“, ukaza Džulija.

Lucijan se isceri – kao školarac, osmehom što razoružava. „Izvinite“, reče. „Budalasto je to što sam uradio. Ostavilo je potpuno pogrešan utisak o tome kakva sam osoba.“

„A kakva si?“

Pitanje kao da je zateklo Lucijana nespremnog. Nastala je upečatljiva pauza pre nego što je odgovorio. „Ozbiljna. Ozbiljna sam osoba. S ozbiljnim ambicijama.“ On letimice pogleda Rouz, kao da je moli da mu poveruje.

„Da budeš šta?“

„Umetnik.“

„Pobogu.“ Džulija diže obrve. „Je li to uopšte zanimanje?“

„Počni od početka“, reče Rouz, u želji da usmeri razgovor u prijatnije vode. „Kako se engleska porodica kao tvoja uopšte našla ovde?“

Lucijan otpi veliki gutljaj proseka. „To je lako. Mama se zaljubila u mesto. Na medenom mesecu.“

Da li se to Rouz samo učinilo ili je njena majka zaista malko prebledela na reči „medeni mesec“?

„To se može i očekivati. Ali šta ju je navelo da se *preseli* ovamo?“

„Mislila je da nam treba nov početak.“ Dok je Lucijan govorio, sve je to zvučalo krajnje jednostavno. „Nova pustolovina posle rata. Njoj, Alis, Loti, meni. Čak i tati.“

Džulija im neotesano upade u reč. „A hoće li nas tvoj otac večeras počastvovati svojim prisustvom?“

Pobogu, pomisli Rouz. *Zašto uvek mora biti tako neposredna?*

„Bojim se da šalje izvinjenja“, reče Lucijan, crveneći u licu. „Neizbežno se zadržao u Đenovi.“

Paola stavi na sredinu stola poslužavnik pun krostina. Odveć gladna da bi čekala, Rouz uze jedan i ubaci ga u usta. „Izvršno!“

Čekala je da je majka izgrdi. Ali Džulija kao da nije primetila.

* * *

Do deset sati svi gosti su završili s jelom i napustili trpezariju potraživši druge zanimacije. Neki su sedeli na terasi i pušili. Manja družina s ledi Lačmir na čelu igrala je bridž u biblioteci. Niš se povukao u svoju sobu da čita.

Bela iskoristi zatišje da sedne u trpezariju na nekoliko trenutaka dok se Alis bavila postavljanjem stolova za doručak. Veče je bilo gotovo i Bela shvati da se sedmicama spremala za Džulijin i Rouzin dolazak. Sada su konačno stigle.

Džulija je prilično kruta; Bela je to i očekivala. Što se tiče Rouz, zacelo je lepa, mada malčice mršava. Hoće li se svideti Lucijanu? Nije baš sigurna.